

Szerkesztővel értekezni lehet minden nap 11 és 12 óra között. — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

MURAKÖZ

Előfizetési árak:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyed évre 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Kiadóhivatal:

Fischer Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak nyiltterek és hirdetések.

MAGYAR és HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A Muraközi tisztii önszegélyző szövetkezet, a Csáktórnyai takarékpénztár, a Muraközi takarékpénztár sat. hivatalos közlönye.

Hirdetések még elfogadtatnak: Budapest: Goldberger A. V. és Eckstein B. hird. irod. Bécsben: Schalek H., Dukas M., Oppel A., Danbo G. L. és társánál és Herndl. Brnben: Stern M.

Nyilttér petisora 10 kr.

Az 1896-iki ezredéves országos kiállítás

mezőgazdasági helyi bizottságainak szervezési szabályzata.

Az ezredéves kiállítás mezőgazdasági érdekeinek vármegyénként leendő előmozdítására, az érdekeltek tájékoztatására, a központi intézkedések végrehajtására és általában a kiállítás körül való közreműködésére minden vármegye területén egy-egy, összesen tehát 63 mezőgazdasági helyi bizottság szerveztek.

A vármegyei mezőgazdasági helyi bizottság feladata:

1. A kiállítás mezőgazdasági érdekei iránt az érdeklődést ébreszteni, az erre hivatottakat a kiállításban való részvételre serkenteni és őket felvilágosítással ellátni.
2. A kiállításra vonatkozólag kiadott szabályokat programokat és utasításokat megfelelő módon köztudomásra juttatni.
3. A kiállítási központi közegek felkérése folytán, vagy saját kezdeményezéséből javaslatokat tenni és a vármegyét érdeklő vagy általános érdekű kiállítási ügyekben adatokat szolgáltatni.
4. A bejelentési ivatek kiosztani és azokat beérkezésük után a földmivelésügyi m. kir. miniszterium 1896-iki kiállítási

irodájának csoportok szerint beosztva, be küldeni.

5. A kiállítási tárgyakat gyűjteni és azok elküldéséről gondoskodni.
6. A kiállítási tárgyak előbírálataban az erre vonatkozólag kiadandó szabályzat értelmében közreműködni.
7. A kiállítási katalógus, valamint a hivatalos jelentés számára a szükséges adatokat gyűjteni.
8. A kiállítás befejeztével a visszaérkező tárgyakat az illetőknek kiszolgáltatni.

A vármegyei mezőgazdasági helyi bizottságok működési köre az egész vármegye területére, beleértve a vármegye területén esetleg létező törvényhatósági joggal felruházott és szab. kir. városokat is, kiterjed.

A vármegyei mezőgazdasági helyi bizottságok az elnökön kívül rendszeren 30 tagból állanak.

A bizottság tagjait a földmivelésügyi magy. kir. miniszter nevezi ki és pedig 10 tagot a vármegye főispánjának javaslata 20 tagot pedig a vármegyei gazdasági egyesület kijelölése alapján.

A bizottságok elnökei az illető vármegyék főispánjai.

Alelnökeiket és előadóikat a bizottságok saját kebelükből választják.

A bizottságok jegyzőit az elnökök a

bizottság tagjai közül, esetleg a vármegyei jegyzői karból jelölik.

A vármegyei mezőgazdasági helyi bizottságok a működési körükbe utalt kérdésekben az illető testületekkel, intézetekkel, egyletekkel és magánfelekkel közvetlenül levelezhetnek.

Ezen levelek portomentesen fognak kezeltetni. (Lásd a kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak 1893. évi február 10-én 88.666/V. sz. a. kibocsátott rendeletét.)

A vármegyei gazdasági helyi bizottságok önmaguk állapítják meg üléseiknek idejét.

Az ülések megtartásáról a bizottsági tagok, a fontosabb tárgyak közlése mellett, írásbeli meghívás útján értesítettnek.

A bizottságok határozatképességéhez szükséges, hogy a tagok egy ötöde jelen legyen.

Az ülésekről jegyzőkönyvek vezetendők. A jegyzőkönyveket az elnökön és jegyzőn kívül az ülésen előre kijelölt két bizottsági tag hitelesíti.

A jegyzőkönyvek hiteles másolata 14 nap alatt a földmivelésügyi m. kir. miniszterium 1896-ik évi kiállítási irodájának beküldendők.

Budapesten.

A földmivelésügyi m. kir. minister.

A „Muraköz” tárczája

A süketnémák oktatásának története.

Irtá: Mettenet Th. francziából ford. Havas A.

I.

A rómaiak és görögöknek a süketnémák, vakon és más nagyobb testi fogyatékossgal született gyermekek iránti előítélete csatlakozott az előbbi erkölcsi hibák nézetéhez, mely átvitetett a gyermekekre vagy azok szüleire, oly nézethez, mely az erendő bün tantételének téves alkalmazása vala. Ezen tévedés, mely még Judeában is elfogadtatott, a kereszténységgel kezd elenyészni, mely is minden emberi teremtményre az isteni bélyeget nyomja és a keresztváz alá tartott gyermekek szentségát hirdeti. A süketnéma vagy más fogyatékossgában szenvedő gyermekekhez ezóta a vallásos tisztelt bizonyos némevel közeledtek. A társadalom érdeklődését sorak iránt már kivittak akár ravaszáguk által, akár a leíró nyelven alapuló utánzás művészetének tehetsége által; és ezen a történet által elismert tények képezik első karikáját ama hagyományos láncolatnak, melyhez csatlakoznia kell az idők folyamán a módszeres tekintetében történt fölledezéseknek.

II.

Némely írók a süketnémák oktatásának történetét a régi egyiptomira vezetik vissza. Ezen népek, ugy is mint a perzsák, a süketnémák iránti tisztelt által tűnnek ki a régi népek közül, meg kísérlék őket a társadalmnak visszaadni és ez bizonyítható is, amennyiben a hieroglyphicai (képírási) följegyzések oktatási utasításokat tartalmaznak számukra. Talán ezen följegyzési módnak köszönhető, hogy a süketnémák alkalmat találtak kinyilvánítni oktatásra képességüket, s az általuk szolgált bizonyítékok átvitetek e perzsákhoz midőn Egyptom 525. Kr. előtt perzsa tartományáá lön. E véleményt támogatja, hogy a pantomímia, melynek a rómaiaknál a süketnémák sorsának könnyítése köszönhető leginkább, valódi népszerű művészet) csak Augustus uralma alatt vált, tehát azon korban midőn Egyptom római tartományáá lön. Ezen pusztán a valószínűség jeilegével bíró történelmi tények összeesése megerősíti jórészt azon föltételeit, hogy a süketnémák a pantomímia által adattak vissza a társadalomnak és ez mutatta ki az első módszert, mely őket a nyilvános életre fölavatta. A népek összeveggyűlése az ókorban azon eredményt hozta létre, amely a socialis államban megnyilatkozott.

Szerencsétlenség azonban Aristoteles elmélete a süketnémák szellemi fölképességéről, ugy is mint egész böleselmi rendszer több századon keresztül önmaradt. E szomorú fogyatékossg gyogyíthatatlannak tekintetét egy a szellemi és erkölcsi életre nézve, valamint fizikai tekintetben, Cyprianus és Cassiodorius a pantomímia művészetet olyan részben természetes, részben képletes

és föltétes elemnek nyilvánították, mely a gondolat és elvont fogalmak kifejezésére szolgál, oly eszköznek, melylyel az ókori lángész a minden más művészethez vezető utat megtalálta. Tudjuk azt is, hogy pantomímia művészei gondolataik kifejezésére a „kezes” ábecét használták. Csak egy lépés volt még hátra, hogy a süket nének értelmességét fölismerjék, hogy azt fölledezzék; azaz hogy a mimicára oktassák, melyben megmutatták ügyességüket; egy értelmesebb módra, a természetes jelekből álló írásra, mely már Cassiodorius előtt ismeretes volt, hozzáfűzven ehhez a „kezes” ábecét. Az ügy szerencsétlenségére ezen eszme, mely oly egyszerűnek tűnik föl előttünk, mióta a tapasztalat megnyilatkozott, nem jutott érvényre legalább az oktatás gyakorlati részében, miután kihivetlennek hitték. Szt.-Ágoston a születésüknél fogva süketnémákat a szellemi és erkölcsi fogyatékossg által annyira sujtottaknak vélte, hogy kijelenté, miazient ezen hiány akadályozza a hithűséget; Quodvltum! — mondá — ipsam impedit fidem. Az örökös gyermekésg korában maradtak tehát e vélemény folytán lelkesítve a vallási érdek által, mely az ártatlanság és a megszokott hit adományá után törekedett, megadván azt a keresztelésben, hanem megfosztva őket a tényleges hittől, s megmaradtak azon tehetségségen, hogy elválhathtak volna az erkölcsi felelősséget, mely cselekedeteiket bünbönek vagy érdemlegesnek tüntetne volna föl.

Azon meggyőződésben voltak, hogy a süketnem tanulhatja meg az olvasást, miután az előző, ami ami az írást visszaturkózi, nála hiányzik és hogy ennél fogva nem részesülhet a hit áldásában, mi a hallás útján fogható föl az isten szava által

A cholera és az elektromosság.

(Közl: Bergl Sándor.)

Ha viztartalmu clorvegyületen elektromos áramot vezetünk keresztül, akkor a vegyület és vele egyidejűleg a víz is felbontatik. A pozitív sarknál egy nem állandó és igen nagy oxydáló képességű clorsavas vegyület ellenben a negatív sarknál egy más oxyd képződik, mely a legtöbb szerves anyagot lecsapja. Elektrolyzis folytán, chemiai nyelven szólva, ezen feltételek alatt oly folyadékot kapunk, mely a következő sajátságokkal bír:

1. A rothadásnál keletkező szerves anyagokat, valamint az ott fejlődő káros gázokat, mint a pl. a kénhidrogént, kénsavas ammoniakot, mocsárgázt stb; teljesen szétrombolja; éppugy elpusztítja a bacillusokat és minden más élő élesztőt.

2. Bizonyos anyagokat, mint pl. a különféle alburminokat és a vízben előforduló más gyanus alkatrészeket lecsapja, más szóval: a vizet tisztítja.

Ez oly eljárás, mely itt ott a technikában már alkalmazva van; pl. a papiranyag, az erő- és a keményítő liszt fehéritésére és a legközelebbi jövőben igen valószínűleg arra lesz használva, hogy manapság a mosónők gyilkos „Eau de Javelle“ (Javelle-féle víz) és épp oly gyilkos frottirkészülékeknek kitett len- fehérneműinket hatásosan és azoknak szegény és megkínzott rostjait összefüggésének veszélyeztetése nélkül lehessen fehériteni!

Miért ne használók ezen eljárást mint-hogy az elv ugyanaz, a hulladékok, árnyékszék és megromlott vizek fertőtlenítésére? Cholera időben ezen módszer, az esetre ha kellőleg kifejtetik és nagy mértékben használhatóvá tétetik, különösen a kikötővárosokra bir rendkívüli értékkel. Mert ez módszernél a clorforrás, a mely a kikötővárosok rendelkezésére áll, kimeríthetlen; ez ugyanis a tenger vize. Az egészen

közömbös dolog, hogy miként nyeretik e minden alakjában, de különösen a hires chlormész vegyület, a járványok, különösen pedig a cholera elleni küzdelmek lelke — Azon hiszemben, hogy a gyilkos járvány ez évben újból felléphet, a fertőtlenítő szerek ára ismét rohamosan emelkedik, s talán nem is leend elegendő mennyiségben annak idején forgalomban, azért időszertünk véljük a figyelmet arra felhívni, hogy ezen anyag, mely a barátságtalan halálgallyal le-küzdésére szolgál, kimeríthetlen mennyiségben nyerhető. Legyen bár az iparilag előállított clor még ritka, legyen bár valóságos clorinség mindazonáltal ne féljünk semmit, mert az Océán clortartalmu vize annyi fertőtlenítő anyagot szolgáltat, a mennyit csak akarunk.

Külföldiek.

— **Szent-István király** napját Csáktornán az eddigi évekhez hasonlóan ez idén is megünnepeleék. Több középületén nemzeti zászló lengett. A szent-Ferencz-rendűek templomában Matyi Markus hittanár hazafias, lelkes, szép beszédet tartott Ugyanó mondotta a szent misét, melyen megjelentek a helyben székelő hatóságok képviselői és nagy számu közönség.

— **Eljegyzés** Pollák Bernát, csáktornyai órá és ékszerész f. hó 26-án eljegyezte Strausz Sándor, csáktornyai könyvtáros nővérét, Strausz Teréz kisasszonyt Aradról. Gratulálunk!

— **Éskek.** Huzják Lukács szepiczei áll. polgári iskolai tanár e hó 28-án vezeti ol-tárhöz Nasiczen Ganser Erzsike kisasszonyt.

— **Eljegyzés.** Őrsi Gyula az alsó-lendvai uradalom számtartója jegyet váltott e hó 20-án Arnstein Simon alsó-lendvai kereskedő kedves leányával Bertha k. a.

— **Az áll. tanítóképzőben** a tanári testület és igazgatótanács m héten eszközölte a jövő tanévre vonatkozó felvételeket. Folyamodott

109 növendék; még pedig: az első évfolyamra 47, a másodikra 29, a harmadikra 19, a negyedikre 13. Felvételt az első évfolyamra 35, a másodikra 26, harmadikra 19, a negyedikre 13 növendék, összesen 93. Nem vétett fel 16 folyamodó megfelelő előtanulmány és kor hiányában és testi hiba miatt. A felvettek közül 50 bennlakó és 70 bennetkező lesz. A husszállítás Nuzsy Mátyás mézárós, a kenyér- és zsemlye szállítást Rosenberg Lajos pék, mint leg-jutányosabb vállalkozók nyerték el. A jövő tanév az itt időző katonaság — és ez a szept. 12-én végződő lovasági gyakorlatok, valamint az építkezések miatt szept. 14-én kezdődik.

— **Katonánk.** A helyben időző két gyalogezred és egy ezred tüzérezeg városunkat teljesen élénkítette. A tisztikar és a lakosság mindent elkövet, hogy a polgársággal a viszont, a jó viszony fenntartassék. Ez sikerül is minden tekintetben. A két katonai zenekar térzenék- és hangversenyek, a tisztikar táncmulatságok rendezése által ad alkalmat az összejevetelre. Mult vasárnap a Hattyu-vendéglő kerti helyiségében volt katonazenekari hangverseny, utána a nagyteremben tánc, kedden a Szeivert vendéglő kerti helyiségében hangverseny és tánc, csütörtökön ismét a „Hattyuban“ hangverseny és tánc, melyeken csak úgy hemzsegett a hallgatóság és tánczolók nagy sokasága: Bizonyára a közönség sokáig kedvesen fog emlékezni katonáink itt időzésére, akik holnap távoznak városunkból Z.-Egerszeg felé.

— **Haldózás** A következő gyászjelentést vettük: Molnár Elek maga — és neje születe Hegedűs Etelka — valamint gyermekeik: Dezső, Jolán, Elek és János, — nemkülönben az összes rokonság nevében szomorodott szívvvel jelenti szeretett nővére, — illetve sógorúja — és nagynénjüknék Molnár Jusztinának élete 76-ik évében, az utolsó szentség felvétele után, Pörzombaton, 1893-ik évi augusztus hó 23-án d. e. 9 órakor végelgyengülés következtében történt gyászos elhunytát. Az elhunyt temetése Pörzombaton, 1893-ik évi augusztus hó 25-én reggel 7 órakor történt, az engesztelő szentmiseáldozat pedig Csesztregen, augusztus 26-án reggel 8 órakor megtalolt be az Urnak Béke poraira!

— **Tanítógyűlés.** Zalavármegye ált. tanítóegylete e hó 24-én tartotta A.-Lendván évi rendes közgyűlését Udvardi Ignác zalaegerszegi polg. isk. igazgató elnökele alatt. Jelenvolt több mint 120 egyesületi tag és vendég Alsó-Lendva városát a gyűlésen Alszeghy városbíró és Hajós ügyvéd képviselék. A gyűlés megelőzőleg mise mondatott, melyen Murkovits kántortanító orgonált, a magyar himnusz a jelenvolt tanítók karban énekelék. A gyűlés a „Korona“-vendéglő disztermében tartatott. Elnöknek tetszéssel fogadott megnyitót beszéde után Hajós ügyvéd lelkes beszédében Alsó-Lendva közönsége nevében üdvözölte a megjelent tanítókat. Felolvasást tartott Udvardy Ignác és Hoffmann Mór. Szalay pályadíjat nyert. A kir. tanfelügyelő sürgönyileg üdvözölte a megjelenteket. A közgyűlés után társasbéd volt, melyen többen, mint 100-an vetek részt. Felköszöntők mondtak: a miniszterre, a kir. tanfelügyelőre, az elnökre, a tanítóegyletre, a csáktornyai tanítóképző tanáira, a megyebeli népoktatási intézetek együttes működésére, a rendezőkre, a vendégekre, a hölgyekre s a t. s. a t. A megye minden részéből összegyűlt tanítóvárosok a legszebb emlékekkel távoztak A.-Lendváról, hanem főleg szívélves vendég szeretettel tüngett ki a megye tanítóvárosát. A jövő évi közgyűlés Csáktornyan lesz megtartva.

(per verbum Dei) legyen az kijelentve vagy leírva. Mégis a középkor elejétől kezdve kimerítő kísérletek tétettek a zárdákban melyeket a süketnémák első iskoláik tekinthetünk, a kezese abécével, a mimikával sőt a hangoztatással is. Több monostorban elfogadtak a szerzetesek a süketnémákhoz hasonló mimikát az okvetlenül szükségességekhez, miket a szerzet szabályai által előírt halgatás idejében egymással világosan megértetni akartak. Az is bizonyos, hogy a régiek pantomimikája sokáig fennmaradt Constantinápolyban sőt a nyugatromai birodalomban is, hol N.-Károly egyik rendeletével betiltotta a rómaiak konok halgatása miatt. Nem csoda tehát, hogy ezen művészet alapja a hagyomány által föntartva — a zárdákban meghonosult és gyakorlati alkalmazást nyert a szerzetes atyáknál, az általuk befogadott süketnémák, vakok és más szerzeteseknek javára. Hanem a süketnémák a monostorok iskoláiban más növendékekkel egyenlő lévén, nem érheték el az oktatásban azon kellő fokot, hogy a világban előnyösen megfordulhattak volna. Nem is gondolhatunk egy külön intézet keletkezésére a közönség által okozott nehézségeknél fogva és a szórványosan elért sikerek ezen korban, midőn a nyilvánosságra hozás igen korlátolt vala, visszhangra nem találtak. Az első, kiről a középkor fölemlíti, hogy egy süketnémával a beszédet eljáratította, föliszatelendő Beverley János York püspöke volt 695. Kr. után.

Minden héten megjelent a táján egy süketnéma alalmaznát kérve, mi rendszeren ki is szolgáltatott neki. A főisp. kegyessége alkalmat szolgáltatott, hogy jötevéje iránt érzett nemese elismerésének arczvonásaiban és könnyiben kifejezését adhasson.

A szerencsétlen arczvonásai élénk fölfogásról és a gyakorlati kiképzéséhez szükséges föltételekről meggyőzőleg tanuskodtak. Habár a tett természetellenesnek tűnt föl. észleletei a főpápban azon benyomást gyakorolták, hogy a süketnémát magához vegye és őt a keresztény tanokra oktassa a szótárolási nyelv segítségével. Fáradozásait siker

koronázta; habár a tanítványnak minden szót pártfogója ajkáról kellett leolvasnia s így avatott be a történet és az evangélium tanáiba. De Beverley János lön tehát a művészi szótárolás iskolájának megalapítója, mely a süketnémák oktatására alkalmasnak bizonyult, csakhogy sokáig utánzóik nélkül maradt.

III.

E módszer csak a XV-ik század vége felé tűnik fel újra. Agricola Rudolf, philosophia tanár Heidelbergben tanított e korszakban egy süketnémát a szótároltatás segélyével, hanem ezen példa, csakugy mint az első, nem vétett gyakorlatba, azon nehézségből gyakorlatához meg, mellyel járt több süketnémát e módszer segélyével tanítani, amint erről meggyőződhetünk mai nap is a legtöbb intézetben, hol ezen módszert hasonló indokok folytán mellőzik.

Béde-le Vénétable munkái közt van egy művecke „De loquela per digitos“ címmel, melyben mint Piroux mondja szemléltetve találjuk az élőszónak jelek által helyettesítését. A hagyomány becses kincses kincse ez, mely ezen művészetet a rómaiak pantomimikájához visszavezeti. Béde, a Benedekszerzet-rene főnöke Zarowban, Durham közelében, 672-ben született és 735-ben halt meg. Később a pantomimica nevezetes szerepet játszott Franciaországban, ugy hogy visszaféléseket szült, melyek ellen V. Károly teljes szigorral küzdött. Így a mesterkelt kiejtés és mimica, a süketnémák ezen kétféle nyelve már a VIII-ik században ismeretes volt. De hogy a nagyvilágban feltűnést keltsenek, a szakiskolában módszeresen kellett kezelniük, aminek gyakorlata csak l'Épée abbé és Heinike Sámuel szerezték érvényt.

(Folytatjuk).

Athelyezés. Prelec Iván dráva-vásárhelyi káplán Perlakra helyeztetett át. Dráva-Vásárhelyre Vugrinecz Ferencz mihovlyáni (Horvátország) káplán nevezetelt ki.

A dunántúli köznevelődési egyesületnél úgy a taggyűjtés, mint a fiókok megalapítása érdekében új mozgalom indul. Az irodalmi szakosztályt Rákosi Jenő és Beksics Gusztáv alakítják meg, a közreműködésre felszólítják a Dunántul összes íróit. A dunántúli fürdők és nyaralók népszerűsítésére a Balatoni kulturegyesülettel közösen kiadott füzet rendkívüli mértékben elterjedt s hatása nagyon érezhető, amennyiben különösen a Balaton vidékén megsaporodott a nyaraló közönség. Ujabb akciónak szükeége forog fön Tolna és Baranya vármegyében, honnan ismét megindult a kivándorlás, e két megyében sürgősen meg kell alakítani a fiókegyleteket, s ezek megalakítását Tolnamegyében maga a főispán Széchenyi Sándor gróf vállalta magára. Az egylet a jövő hóban megkezdí a maradandó alkotások létesítését: a D. K. E. első óvodái két határszéli városban, Perlakon (Zalamegye) és Szent-Gotthardon (Vasmege) már legközelebb megnyílnak. Perlakon egészen új óvoda épül, Szent-Gotthardon pedig a városi óvodát fogják az egylet nevében legközelebb átvenni, Széll Kálmán elnök és Porzsolt Kálmán titkár. Az évi közgyűlést valószínűleg csak októberben tartják meg, esetleg valamelyik dunántúli városban.

Megyei hírek. Zalamegye közegészségügye július hónapban a felnőttek között kedvező volt, a gyermekek közt azonban a roncsló és alhátyás toroklob, továbbá a kanyaró és himlő uralkodott járványosan; 327 gyermek közül 25 halt meg. Bonczvizsgálat 7, külső hullaszemle 1 esetben történt. Öngyilkos-ágot 1 egyén követett el, véletlen szerencsétlenség általi halálnak 2 egyén esett áldozatul, az elmekórnak 3 esete fordult elő. — **Zalaegerszeg**en »Zalavármegyei takarékpénztár részvény társaság« czímen új pénzintézet alakult. Részv. társasági elnök Kozáry Aurél, igazg. elnök Rózsás Lajos, igazgató Szigethy Antal. — A keszthelyi felső-leányiskolát a közokt. miniszter, ha a város alkalmas telket és épületet ad át, 4 osztályu polgári leányiskolává fogja átalakítani. — **A Balatoni Kultur Egyesület** Keszthelyen Balatonvidéki muzeumot állít föl, mely régészeti, természet- és néprajzi osztályokból fog állni s így a Balatonvidék kulturájának tanulságos képét adja. — **A sümeghi temetőben** Kisfaludy szobrának állat és orrát gaz tettesek letörték. — **A badacsonyi Hableány-társaság** amerikai szülő telepén Tuss Antal, vinczélér isk. igazgató vezetése alatt szülőf. társ. tanfolyam tartott. A 31 részlevevő 5680 drbot oltott be s ebből 86% megeredt.

CSARNOK.

Életemnek hajnala.

Távol járt a bánat tőlem;
Nem tudtam, hogy mi a gond?
Velem csak az édes öröm
Gazdag bőség szarva volt.
Vig kedélyem még télen is
Tündérikéket vala...
Derült eget mutatott csak
Életemnek hajnala.

Csinos képet alakított
Lelkembem a dús remény;
Szép fellegvár magaslott fel

Abrándjaim szirthegyén.
Biztatólag mosolygott rám
Jövöm ékes csillaga...
Boldogságot tartalmazott
Életemnek hajnala.

Lepkeüzés vala dolgom
A zöld mezők bársonyán,
Vagy virágból füzérvetés
Árnyas erdők alkonyán.
Elbűvölt a varázsszavak,
Csermely és madár dala...
Csupa igaz gyönyörből állt
Életemnek hajnala.

Homokházat építettem
A kertben s az udvaron;
Emeletes kártyavárat
Raktam fel az asztalon.
Nővéremmel bábuztam is;
Élv vala a sok baba...
Méznel édesb multság volt
Életemnek hajnala.

Vesszőlovon futottam be
A nagy rónák téreit;
Üztem-füztem a lapdázást
S egyéb játék nemeit.
Bámulattal állt fölöttem
A napnak is sugara...
Földi mennyet tár fel mindig
Életemnek hajnala.

Lelkem egén feleg is ült,
Csakhogy bárány fellege;
Bőven meg is aranyozta
Szüleim szeretete.
E szeretet üdvöm felett
Aranykorona vala...
Egy kincsbányát képezett már
Életemnek hajnala.

Hőn szerető, hű, jó nőm van,
De egyetlen gyermekem;
Boldogságom összeségét
Csak e kettőben lelem.
Sorsom zajló tengerén ök
A mennybolt sarkcsillaga...
S így visszfényben újra pirul
Életemnek hajnala.

Várossy Mihály.

Néma éjjel...

Néma az éjszaka, csend honol a tájon,
Csak egy lény van a magányban,
Szívében a fájdalomnak kinzó lángja kél;
Közötte csendes néma éj...

A távol faluból kis harang csengése
Kél és szárnyal bús csendjébe,
Megrezgeti némán szíve hurjait
S hallom zokogó hangjait:

„Ifjú életemnek teljes szerelmével
Csak ötlet szerettem lángolóan hévvel.
Keblemre is borúlt, szemembe mosolygott,
Aztán mint a lepke bucsút'an otthagytott.”

Bagoly sivít a légben,
Suhog szárnya, amint röppen
Keresztül a néma tájon:
— Halálmadár mit jelent ez,
Halálhírt kinek jelentesz
Itt a csendes pusztaságon? —

Csend honol az égen, csend uralg a tájon,
Csak egyetlen egy van ott a magányban.
Gondtól terhelt feje nyugszik két kezében,
— Csend van — csak ő virraszt kinos keser-
vében.

Terentius.

Sirva kondul...

Erre felé hozza a szél
Az estéli harangszót,
Azt a busan, szomoruan,
Siralmas hangon szólót.

Éj palástja derűt immár
Erre a bús világra;
Gyász borult már, gyász terült a
Szegény éltém ecrára.

Ma, vagy holnap bucsút veszek
Ettől a roszt világtól...
Sirva kondul a kis harang,
— Ügyis ta'án nekem szól!

Terentius.

Mariska.

Ragyogós szép holdvilágos éjben
Csend van, néma temetői csend;
Minden alszik, csak én vagyok ébren,
Lelkem a mult emlékin mereng. —
Elmerengek sötét gondolattal,
Hogy a sors mily durva, mostoha...
S eszembe jutsz, óh te csásós álom,
Szép Mariskám, drága ideálom,
Bús lelkemnek eltűnt csillaga —

Eltűntél óh! messze mentél tőlem;
Messze messze, jobb világ felé —
Oda fönt a hűvös-bájos éjben...
Oda ment az angyalok közé.
Hijába volt minden törekvésünk,
Hogy megmentsük kedves életed.
Piczi kebled halalos bajára
Gleichenbergnek bűbájosa varázsa
Hijába volt, nem segíthetett. —

A halottak komor palotáján
Elmegyek és megnézem én,
Imádkozva virágos kis sirján:
Szomorú füz ringató ölen. —
Ez a pár perc nagy ünnepe ez nekem,
Ünnepe volt és mindig az marad...
Jöjjön bár az év az év sorába,
Míg szívemben ég az élet lángja,
E napot feledni nem szabad. —

Szende arcod most is él szívemben
S élni fog míg élni fogok én...
Most is látom a tüzet szemedben,
Mint egy örök égő fátylafénynt. —
Megőrizem sérthetetlen tárgyként,
Titkon őrzöm bus emlékedet
S ha majd egykor megöl ez a bánat:
Elmegyek és elviszem utánad
Megőrizett drága kincsemet. —

Mint egy őrlőt, ki ellen vezetnek
A víziók rémei hadat...
Ugy jártam én, bus halálhírednek
Szívem majd hogy ketté nem hasadt. —
Nem hittem el, hogy az ég lehessen
Ily kegyetlen durva mostoha,
Vesztett kincsem, gyönyörű virágom,
Szép Mariskám, drága ideálom,
Felejteni nem tudlak soha. —

Neusidler Jenő.

Mérsékeltáru fürdőjegyek

a csáktornyai gőz és kádfürdőkhöz, kaphatók
Fischel F.-féle könyvkereskedésben.

FELELŐS SZERKESZTŐ

MARGITAI JOZSEF

8 urednikom moći je svaki dan govoriti med 11 i 12 vurom. — Sve pošiljke tičeće se zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime **Margitai Jozeffa** urednika vu Čakovec.

Izdateljstvo:

Kajitara Fischel Filipova kam se predplata i obznane pošiljaju.

na horvatskoj i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povučljivi list za puk. Izlazi svaki otijeden jedankrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomagajućega činovničkoga društva“, „Čakovečke sparkasse“, „Medjimurske sparkasse“, i t. d.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto . . . 4 frt
Na pol leta . . . 2 frt
Na četvert leta . . . 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

Prepoved izvoza krme.

Kuliko je prepoved izvoza krme vu zadnje vrême pašine zdigla, znano je vsakomu, gdo je dnevne novine čitel. Da vidimo, kakovim je sadom ta prepoved urodila.

Obedva ministerstva naše monarhije prepovedala su sporazumno izvoz sirovog krmiva (sena, slame itd.) vu inozemstvo (vu druge orsage), s klauzulom, na kojoj je osobito Englezka jahala, da se na prejdi sklopljene kontrakte ova prepoved nepreteže, da se tim legalna trgovina na krnji. — Od prepovedi pako izključena su vsa koncentrirana hraniva.

Kad se je potilji prepovedi silna larma po novinah pro i kontra zdigla, posljednja osobito u stručnim gospodarstvenim novinami, držala se je „Wiener Ztg.“ prisiljenom, da obrazloži i opravda baratanje u tom. — Vu broju od 26. juliuša veliju bečke službene novine vu glavnom: Velik pomenikanje krme vu Českoj i južnom Tirolu nije moglo kormanje prinukati, da samo zaradi tih zemljah izvoz krme prepovedu, pokedob je vu ostalim zemljama monarhije razmerno dosta krme urodilo. Ali komaj kad se je zaradi pomenikanja krme vu Prajknoj, Svajcarskoj i Francezkoj počela ista vu našoj monarhiji vu veliko kupovati, pak pokedob je nastala bo-

jazan (strah), da bude zaradi tolikoga izvoza domaće gospodarstvo stradalo i pokedob je Prajkva vu to vrême već izvoz iz svojih zemljah prepovedala, obnašlo je ministerstvo zapitati glavna gospodarska društva za mnenje, da li bi prepoved izvoza krme bila shodna? — Gospodarska društva vu Krakovu, Lavovu, Cernovicah i Beču, ter gornjo austrijansko kulturno veće izjavili su proti prepovedi, ostala pako za prepoved.

Najviše se zabrinula vojna (soldačka) uprava, kak bi svoje potrebe na krmi pomirila, jer ako je vu vojnom budgету meter cent sena proračunano na 1 for. 80 kr., a tržna cena košta 3 for., onda se račun nikak nemre složiti.

Mi gospodari razmemo to; ali kaj ne razmemo, to je, da se nam cena nameće prez obzira na to, da li je ona izpod proizvodnih stroškov. Da nas medtemtoga primire, evo kakve nam zagovorniki prepovedi déljaju planume:

Zaradi nestašice krme vu Prajknoj, Francezkoj i Svajcarskoj moraju gospodari ovih orsagov svoje plemenito blago (marhu) pod kakvo god cenu (pod špot) prodavati. Vi imate hranu, pak si ve vzemite plemenito marhu za fal peneze, pak kad tak s nekakvim načinom kupujete vse blago, onda ste na protuletje vi gospodari situacije i morete od prajzkijh, francezkijh i

švajcarskih gojiteljov marhe, kad ovi opet od vas nazad poželiju marhu, isto pod većeku cenu prodavati.

Nehotomce sam se zmislil na sokača, koji veli: vzemi sira, vzemi mljeka, vzemi jajca itd., a neveli odkud? — Tak i naši zagovorniki prepovedi. Ti gospodar vzemi penez, pak kupi marhu, prehrani ga do protuletja — i eto postal si kapitalista! — ali za čudo nevele, odkud da vzeme gospodar peneze?!

Pri nas, gde se komaj najpotrebneša upravna glavnica zmore, govoriti o razpoložeh penezi! — Ili morti da se vtečemu kreditu?! — Je, je, pravo imaju zagovorniki prepovedi: vzemi peneze sa 8%, zaloz si dušu (ako ti gdo za njku da) — kupi marhu, pak budeš na protuletje dobil — — po pleći (po hrbtu).

Im nije morti niti Francuz, ni Prajz, niti Svajcar bedast, da svoj b'oj marhe neizmerno skupim (dragim) na protuletje popuni, svoj štalski goj lehko on umjetnim nadomesti, a ti austro-magjarski ekonom, ako si koji za skupo posudjene peneze kapil tak zvano fal tudje blago, sedi si, pak tugoj, dok ti dug koja hypotekarna banka sa papirima 20% izpod nominalne vrednosti ne konventira, i ti onda mesto 8 000 for. imaš 10 000 for. duga. — Nećeš ti kupiti marhu, a ti moreš seno doduše i prodati, im 1 for. 50 kr. do 2 for. dobra

Z A B A V A.

Iz života živin.

I.

Svaki je od nas gde kakovu smiešnu ili zalostnu ili ozbiljnu živinsku dogodovštinu čul pripovedati, a mnogi je dapače takovu i na vlastite oči videl, te onda dalje pripovedal. — Ja sam n. pr. videl u Soinogradu godine 1864-e jednoga tamno žutoga, prilično velikoga psa, pudla, koj je bil onde sa zarobljenimi danskim soldati. Isti pes je poslie bitke kod Duppplerskih šanah, med hiljadami onde ležećimi austrijskimi, pruskimi i danskimi ranjenimi i mrtvim, svojega gospodara, stražmeštra-kadeta, koj je takaj na bojnem polju ranjeni ležal, našel i tak mu življenje oslobodil, jer je već toliko krvi bil zgubil, da ako ga nebi još samo kakov fertal ure bil njegov pes našel i z laganjem doktora k njemu bil dopeljal, bil bi se do kraja bil zkrvaril. Ali pes ga je našel i svojim laganjem doktora k njemu dopeljal, koj mu je još ono malo krvi, koja je bila u njem, zastavil, u špital ga transportirati odredil, gde se je posve oporavil i poslie kakti zarobljenik, skup svojim psom u Solnogradu do konca Schleswičkog rata bil in-

terniran, gde je nam dijakom vun svoju dogodovštinu više krat pripovedal.

Takovih, i ovoj sličnih dogodovštinah ima više, te ja imam ovde u Ludbregu suseda, koj je lani imal kenja, taj konj je u štali hotel sve strgati, kad je čul domačega pastira u rog trubentati, jer je negda bil husarski konj. Isti moj sused je jednoč zaprezal toga konja i još s jednim pod kola, pak hajnu u šumu po drva. Ali nesrećom se je dogodilo, da su u on hip husari kroz Ludbreg marširali. Hornist zapuše navadni general marsch, a konj mojega suseda hoće u zrak i da sused nije iz kol dole skočil, pak konja prijel i domov se vrnul, niti bi bila ostala koja ciela, niti sused bez rane, a niti konj u Ludbregu, jer je odmah na znak trubente se obrnul i hotel miesto u šumu, za husari u Varaždin oditi.

Najliepša pak dogodovština, koja me i danas na smieh tera, kad se na nju zmislim je ona od jarca. koju ču ovde takodjer odmah pripovedati.

Bilo je okolo godine 1862-e kad sem jednog dana slučajno došel u Lettenyu. Tum prilikom, sam si mislil, hoću se i mojemu, za onda još nepoznatomu collegi gđnu Vizmathyu, lettenyskom učitelju, predstaviti. Došavši do školnišije, začujem nutri najprije kriku, a zatim odmah skoči iz dvorišća na ulicu jedan jarc, za kojim se je do četiri

cipeliša dugo vuže, svezano mu okolo vrata, vleklo. Sudil sem iz toga, kaj sem on hip čul i videl, da im je moral jarc vuji — i moj sud se je potvrdil, jer je odmah zatim, jeden mali dečec (valjda sinčić) za jarcem na vlicu zbežal, hotći ga vloviti. Dečec se je u biegu za vužom, koje je jarc za sobom vleklo, već krat prignul, ali čim ga je zgrabil, svaki krat mu ga je bežći jarc iz ruk strgnul. — Na jedan krat mu sreća posluži i on čvrsto prime za vuže, ali na žalost, — zapleće se u nje i plumpsnu u blato, kak je dug i širok, a jarc — odbeži dalje. — Dečec sad tu leži i beči. —

Sad dobeži iz dvorišća jedna gospa, moglo se je sigurnostjum predmnievati, da je to mati u blatu ležećega i zijajućega dečeca. Ona se sad spusti za jarcem u biegu. Jarc bieži povduž vlice, ona za njim. Pri prvom vuglu pojde joj za rukom jarca nekak dostignuti. Tu ona hitro stane nogom na vuže, koje se je za jarcem vleklo. — Jarc cukne i gospa leži tu po dugovački, kak da si je sama iz drage volje legla ili kak da ju je tko povahil.

Jarc sad pomieni pravac svog biežanja, te se povrne natrag po vlicu, odkud je došel. Kad je već blizu svoje hiže došel, dobeži iz dvorišća van na ulicu otac toga još uvijek u blatu drečćeg se dečeca, te ga hoće zastaviti. Bil je to prilično trbušast i mlad člo-

je čena; ar moraju orsačke željeznice još na njem 2 for. dobiti, pak i mešetar, koji je prvo prepovedi sklopil kontrakt (?) 2 for. i eto pomoći krajom, gde nema krme.

Jeli ni tak?

Baš je nam ekonomom (gospodarom) Bog ljepo dal. Rodi li, fal je; ar je prirodna dosta; ako pak nerodi, tiraju ti kupca izpred nosa, pak je opet fal.

Preštimate li protektionističke gospodarstvene politike za — mešetare!

G.

KAJ JE NOVOGA?

Prolom oblakah i povodnje.

Vu izhodnoj Galiciji i Magjarskoj nastale su sbog prolomah oblakah na 13. augustuša vu nedelju po poldan silne povodnje, koje su nanesele strahoviti veliki kvarov, te povodnje s fondale su vno go artalistah i potopile vno go ljudih. Povodnja vu izhodnoj Galiciji je vekša i grozna od svih prvešnjih. O toj strašnoj katastrofi donosimo sljedeće:

Vu Turki, gde se je prolomil silen oblak, odnesla je voda dvadeset hižah, a više od dvjesto hižah je podrovala, dočim je strla vužgala nekoliko velikih stanjah. Neda se još dokazati, kuliko je ljudih poginulo. Kvar iznosi vu samoj Turki nekoliko sto jezer.

Vu Przemyslu je poplava poleg strašnog vira s deždjom, je harala nekoliko vur, celu okolicu upustošila. Voda odnesla je vse žito iz polja, poplavila vse senokoše, razrušila pute i moste, ter je na vno gih mestih ves promet (vožnja) zevsema obustavljen. Visina vode iznosi vu varašu Przemyslu 3 1/2 metra iznad normale.

Vu Przemyslu je vno go hižah porušeno, a vsa telegraficka sveza razorjena (zrušena). Kud oko dosiže, nevidi se nikaj

nego voda. Okolica Zagorze je vsa pod vodom. I ovde je povodnja grozno harala, ter razorila vse pute i željezničke štreke. Željeznički promet izmedju Zagorze i drugih štaionov obustavljen je zevsema. Grozen je pogled na nizmernu vodenu površinu izmed Przemysla do Chrove i Zagorze, na nekoliko miljah daleko.

Iz Nova-targa javljaju, da su vsi goraki potoki izašli iz svojih koritah i poplaviji celu okolicu. Rēka (voda) Stryj poplavila je vsa sela, koja lete vu njezinoj vlezini. Vu kupalištu Rymanovu je voda strahovito harala, vse zrušila i sfondala; koji su vu kupalište došli, komaj su se oslobodili vu šumu, a oni, koji su po poldan bili izvan mesta, nisu se niti mogli povrnuti dimo. Voda je razorila kupelji i odnesla vsu zalihu soli. Vu okolici Rymanova potopilo se je mnogo ljudi i marhe. Vu varašu Striju za malo, da nije poplava porušila čeli varaš. Sreća, da je dežd prestal, drugač bi bila strahovita nesreća. Vu onih kotari, gde bi se imale držati vojničke vježbe (manevri), poplava razrušila je vse moste i pute.

Vu Novom Sandecu je voda porušila vno go hižah i doprla do željezničke postaje (banhofa). Mnogo selah na rēki Sanu je zevsema zrušeno Vu Międzyrzyczam je voda porušila dvadeset hižah. Vu Sokolovu p ogiba domaća marha od glada, ar je nestalo vse krme. Dovož krme je nemoguć. Kod Dukle je vno go ljudih potopljeno.

I vu Magjarskoj je povodnja donesla vno go kvara. Vu varmegijah šaroskoj i ungvarskoj su rēke zaradi neprestanoga deždja silno nabujale i poplavile celu okolicu. Vu Eperješu i okolici je voda poplavila vsa polja i livade (senokoše), razrušila ceste i moste, ter porušila do 30 hižah, a vu podrtinah hižah našlo je svoju smrt vno go ljudih.

Vu ungvarskoj varmegiji je rēka Ung poplavila ogromni prestor, upustošila vno go selah, porušila vno go hižah, razrušila

željezničke štreke, stanja, moste i naape, na nikaj spravila poljske sctve. Vnogobrojne občine su pod vodom. Vu Nagyváru voda je dosegla do oblakov, dapače i do krova. Od ljete 1867. nezmišljavaju se takove poplave. Vu čeloj okolici je nevolja velika, kvar je né za opisati, ter vu vno gih občinah grozi se gladovanje.

Prosjaćena sa osakaćenom dečom kakti mestrija.

Pišuju nam iz Varaždina: Na 14. augustuša bil je godišnji senjem vu občini Biškupec poleg Varaždina, koji se navēk drži vu oči dneva velika meša, kad je vu biskupečkoj fari cirkevno prošćenje. Da kol ovakvih sgodah i prilichen broj prosjakov (bógcov) nemenjka, poznata je stvar, ali ovaj put obrnul je jeden od bógcov (prosjakov) osobito pažnju na sebe tim, kaj je na koli imel četvero grdo nakažene dēce (lazare) vu dobi izmed 8 do 14 ljet, pak je njihovo stanje pažnje mnogih gledalcov i darovnik na sebe obinulo, i vsi su se čudili takvim nakazam, žaleći nesrećnike. Stoga su voditelja te nesrećne djece vno gi zapitali, jeli su ta deca br ča, i jeli su od poroda takva, na kaj je voditelj samo odgovarjal: „kaštiga božja, kaštiga božja.“ Nu kad je voditelj nekam otišal, izpitavana su i deca, jeli su od povoda za istinu tak nakažena, — ter izmedju njih najstareše, najmre devojčica okolo 14 ljet, odgovori: „Mi nismo braća, niti je koje od nas tak rođeno; ali nesmemo povedati, ar nam se je zagrozil, da nas bude zaklal, ako kaj rečemo.“ Povodom toga otišal je jeden mešter varaša Varaždina po žandare i objavil je im, kaj je čul. Na to su išli žandari na označeno mesto i zapitali su voditelja bógcov (lazarov), da li imaju dopušćenje za pohadjanje senjmov, a ov je odgovoril, da nemaju, nu da bude ov čas od občine d nesel. I na to je pošal tobož vu občinu, ali idući črez vno go brojni narod, vušal je vu kuruzu, pak da ga na polju nisu pastiri videli, pak se je na najža jedne hiže skril, ostali bi žandari prez zločinca.

vek, te se je vidlo, da je polag svog koščastog tiela dosta jak človek. On je videl, kaj je taj nesrećni kozorog iz njegovog sina i žene mu napravil, pak je zato tu stvar hotel spametneše priprijeti. — Kad je je vuže do gospona došlo, skoči on s obodvima nogami na nje, i sad se je pripetilo, da je jarac polag svega tog trha vuže izpod nog gospona tak naglo s cuknul, da je ov baš pred vulična krata, kak je dug i širok si legel, kak da bi se bil sim spat spravil.

Sad na jedan krat dobeži od nekud veliki pes s takovim lajanjem, kak da bi najbolje gde na jelene v lovu bil. Ov beži jednako na jarca, pograbi zubni na kraju vuže te je drži kak s klešči. Jarac, na jednom kraju vužeta se sad zritne, a na drugom kraju pes za njim beži. Med njimi je sad napeto, od prilike šest colov nad zemljum, vuže, i oni su s tim vušetom sad svako živuče stvojenje, koje njim je naproti došlo, bez milosrdnosti pokosili i s črnim zemljicem zrvnali.

U viemenu od 10 minutah ili još i manje, sam ja nabrojil šestnaest osobah, koje su na cesti sedele, a med njimi i negdasnjega lettenyskoga poštamestra Hoizapfela. — Deset ih su proklinjali jarca, četiri ih jo proklinjalo psa a dvojica su proklinjala gazdu, zakaj jarca ima. Med ovum zadnjum dvojicem je bila, i to jakše proklinjajuća osoba, gosponova vlastita žena.

II.

Jednoč idem sa mojim velikim psom po ulici u selu N. — Moj pes je ves, poprek i povduž zakleti neprijatelj mačkov, i nut dok ja idem liepo mirno po cesti, skoči iz jedne hiže van na cestu jedan veliki mačak. Još nigdar tak grdoga mačka nisam videl: falelo mu je pol repa i jedno vuho i komad nosa, a pogled je imal taj maček kak tiger v šumi.

Čim moj pes zglada mačaka, zakriči nekak neobično, kak da je vesel, da se bu sad nad svojim glavnim neprijatelj m mogel fantiti, te se kak strela zaleti do njega. U onom hipu se mačak obrne kak na federu puhne u psa a prvom capom pogladi mojega psa, da ov zacvili i dva koraka daleko od mačka se stane. Mačak sedi na sredini ceste, dva koraka od njega moj pes, koj ga je tak čvrsto gledal, da su mu hotele oči popucati. Bilo je videti, da se na primēr ovo spominaju:

Mačak: „Jeli mozbit kaj zele od mene?“

Pes: samo ga nepomično gledi, ali se neufa blizu, jer se boji, da ga mačak nebi opet po nosu pogladil.

Mačak: „No prosim, s čim morem služiti?“

Pes: „Ne — ne — hvala liepa!“

Mačak: „Nikaj se nek neženiraju mi povedati, ako mozbit kaj od mene zele.“

Pes: (pomalo nazred idući) „Ah ne — niti najmanje — zaista ne — ja — ja — bilo je samo nesporazumljenje. Ja sam misli, da ih poznam — prosim bez zamera.“ —

Mačak: „O prosim, prosim — veseli me, da sam imal sreću danas prvi krat se šnjimi sastati. A jeli izbilja nemaju nikakovu zelju?“

Pes: (opet dalje nazred idući) „O nikakovu — hvala liepa na pitanja. — Liepo njim se preporučam!“

Mačak: „Zbobom! zbobom dragi!“

Sad se mačak zdigne i odkāše dalje, i moj pes dojde z repom med nogami k meni te se za menom sedne, kak da se nije nikaj dogodilo.

Ako sem mu ja poslie toga, više krat iz nenada znal reći: „Mačak, mačak — primf ga!“ Samo me je poglednal, kak da bi hotel reći: „Ah pustimo to na stran.“ —

Em. Kollay.

Ali tak denes taj velik zločinitelj, za koga je vsaka kaštiga pre mala i pre lehka, sedi u izraznom reštu kr. sudbenoga stola u Varašdinu, a po njem na način kojega nije moći opisati osakaćena deca nahadjaju se u varaškom špitalu. Devojčici su grozno izkopane oči. Od ostalih nesrećinika jedan je gotov Lazar, sa zevsima izvrnutim (zeksukanimi) nogami i rukami; drugomu su prsi zguješene, a tretji je bil namazan nekakvom maščom, da mu se zdržiju grde rane na nogami i da mu se suši telo. —

Vu koliko se je do vezda moglo doznati, inisli se, da su deca iz okolice zagrebecke, najmre iz Sesvetah, i iz občine Vinice.

Potruga je za roditelji unesrećene deće već odredjena. —

Pri tem nećemurnem zločinitelju i mućitelju nedužne dečice, koji je žarećim ćavlom oči skopal, koji je deci ruke i noge s nekakvim orudjem spretrglu i sprevijal, našli su gotovi penz 2000 forinti. —

Dobro bi bilo, da se i naše oblasti za to pobrineju, da takve bóge, i lazare, koji po senjmih i prošćenjah hođiju i prosjaćiju pretiraju, odnosno prepoveju pri nas prosjaćiti, ar samo tim načinom bude se dotrglo takvo zvrško delo s dećicom.

Vojne vježbe.

Na 2. septembra polazi kralj vu Jaroslav na vojne vježbe (Manever), na 9. septembra dojde vu Borošebes, a 13. septembra povrnul su bude vu Beć. Na 14. septembra dojde vu Beć englezki princ od Connaughta, kojega bude Njegovo Velićanstvo pozdravilo, a 16. septembra prispel bude kralj vu Güns (Kiseğ), gde ga budu doćekali ministri Wekerle, barun Fejérváry i Hieronymi, doćim budu ministri Tisza i Kálnoky ter upravitelji ratnoga ministerijuma barun Merkl došli vu pratnji Njeg. Velićanstva. Na 17. septembra prijemal bude deputacije. Po poldan došel bude saski kralj i princ od Connaughta iz Beća, a kešeš car Vilim sa pratnjom. Došel bude i posla-

nik na prajzkom cesarskom dvoru Szögyény-Márics. Vojne vježbe držale se budu na vsaki način. — Na 21. septembra nu večer polaze obedva cesari vu Belye, a saski kralj vu Gödöllő, gde budu ostali nekolikv dnevoj i kam nakani takaj Njezino Velićanstvo kraljica Jalzabeta 24. septembra dospeti, ter bude dva do tri dana ostala. Iz Belya odhadja kralj 23. septembra vu Beć, a prajzki cesar Vilim 24. septembra vu Schönbrun, gde 25. septembra bude veliki obed, na kaj bude cesar Vilim istoga dneva ob 1 vuri odputoval vu Njemaćku (Prajzku). —

Premještenje.

Velećastni gospodin Prelec Ivan dovešdašnji kapelan vu Dráva Vášárhelyu premješten je vu Perlak za kapelana; a na njegovo mesto vu Dráva Vášárhely došel je V. gospodin Vugrinecz Ferenc kapelan mihovljanski.

Elektrićna pećenka.

Najnovesha novost sa izložbe vu Čikagu je pećenka priredjena pomoćjum elektriciteta. Za tim ćudom svi se pohoditelji izložbe otimaju. A stvar je vu sebi veoma jednostavna. Posuda, u kojoj se peće, izpreredjena je vnožinom tenkih žicah, kroz koje struji elektricitet i proizvadja potrebnu toplinu, a toplina se more regulirat prama potreboći. — Kažu, da vu posudi na ov način ugrijanj more zakipeti voda za 5 minut.

Nekaj za kratek ćas.

Na koncu školske godine je poslie Te Deuma došel jeden mali, iz prvoga razreda dećec bez praemie domov. Teca njegova ga gledj i kad mu nikaj u rukah nevidi, zapita ga: „A gde ti je praemia?“

Dećec: „Nisem je dobil samo su drugem davali.“

Teca: „Je pak koj si u školi?“
Dećec: „Da sem samo još jednoga mogel za se spraviti, tak bi bil pred zadnji.“ —

E. K.

G r o f: Kaj Janko, nije li to bil ljepi život, dok je još gospa grofica vu hiži bila?

J a n k o (dvorjanik grofov): „Pak ipak presvetli gospodin grof nisu mirovali, dok nije došlo do razpitanja. Kaj hasni javkanje vezda, kada je krava već iz stale odšla.“

E g z e k u t o r: „Došel sam vas egzektivat!“

P o k o p i ć (koj je ravno jamu kopal na grobju): „Tak! No to je ipak preveć, — niti vu grobu nema ćovek mira!“

Pred kraljem.

Pred kralja došla je jedenkrat mužka deputacija. Ovi mužeki dopali su se jako kralju.

Ćul sam, — rekel je kralj jednomu mužju, da vi jeden drugoma velite „ti“.

Tak je „Njihovo Velićanstvo, odgovoril je jeden muž, mi vsakomu ćovjeku verimo „ti“, — samo tebi né.“

P o h v a l a.

F e r i: Mene je denes gospon navućitelj pohvalil.

O t e c: Pak kaj ti je rekel?

F e r i: Meni je né nikaj rekel, ali je rekel Leksiju: „Ti si vu tom razredu najvećki lopov, — i isti Feri je za malo bolj i od tebe!“ —

Složil:

Glád Ferencz.

Povest razkošnosti.

Svaki zna, kakova je razlika med negdašnjim i današnjim življenjem. Ako samo idemo za ćeterdeset ili najviše petdeset goćin nazad, tak sigurno ih ima puno, koji se još danas dobro sićaju, da su prije petdeset goćin sve gospe nosile rubce na glavi, a samo svećanom prigodom su si na glavu metnule kapu. — Skrljak je bil samo za velike i plemenite gospe. — A kak danas? — Koja dekla ga neima? — Negda je seljak na sajam idući, si vzel u torbu sira ili špeha pak kruha, a k tomu si za šest krajcari kupil holbu vina — anda je sve skup potrošil šest krajcari. A danas? Jeli nije prvo, kad na sajam dojde, da si u oštariji zapove porciju pećenke za petdeset krajcari i k tomu spije tri krigleca pive za trideset krajcari, a onda strpv ide na sajam. Poslie toga dojde obed. — — — Jeli i ov šest krajcari samo potrošil? — Pak eto, ipak to danas more biti, jer nisu samo izdatki, već i primitki vekši.

Kak to taj sviet od dana do dana u svem napreduje, nije moći danomice opazivati, jer to rastenje napredka od dana do dana jest tak malo, da se razlika med danas i onda kroz teh više goćinah vidi.

Željim ovde nekoje istinite ćinjenice od negda napisati, a moji vriedni ćtevcici nek si sami sud stvore izmed onda i danas. —

Karol veliki, koj je polovici svieta zakone davat, brinil se je za jajca, koja su kokoši po njegovih marofih znesle; a k tomu se poveda, ili bolje rekuć piše, da su mu njegove ćeeri podrapanu odeću krpale.

U dnevoj knižici nekoje hercegice se more ćteti, da je ona jednoć ob ćetvrti uri u jutro pomogla služkinji krave dojiti, a ob šestoj uri je zaklala kokoš za obed.

Kurfürst Christian IV-i piše navućitelju svojih princev, da je nek u varaš sprevodi, ali prije nek pogleda, jeli su svim i stumfe ciele ili pokrpane, da nebi koj sa zdrapanemi u varoš ođišel.

Jednomu saxonskomu princu, koj je svoje pri dvoru predpostavljene moilil za novu odeću, prigodom njegovog vienćanja, su ovi molba odbili, jer da princ more svoju staru odeću, koja još nigle nije razdrapana, pri šnajderu obrnut dati.

Anna Boleijn, žena Heinricha VIII-a kralja engleskog, dobila je svaki dan za zajtrek jeden funt špeha i kriglec pive; ona je imala samo tri rubaše i dva para cipelišev.

Žena Karola VII-a kralja Francuzkoga je bila jedina gospa pri dvoru, koja je imala šest rubašev.

Na koncu petnajstoga stoletja samo su se plemenite gospe u kočijah vozile, a mužkarci su jahali na konjih ili na mulciah. Kurfürst Joachim je goćine 1607 izdal

naputak svim plemenitašem, da neka se u kočijah nevoze, nego neka jašu, jer je to faleše.

U Švedskoj su uvijek prije jela, nad stolom napeli sukno, za da nebi u jestvine koj pavuk iz prosnik opal.

Rubaše iz platna, lojenesveće, pod glavu vanjsuš, stekleni vrći i kupice bili su još pred tri sto lietmi razkošnost, koji su bili boljši, imali su kupice od roga, a navadne su bile drvne. Na zlato, srebro, svilu, niti se nije mislilo. Od neke svedske kraljice se piše, da je ona svojim služkinjam konca za šivati na refe odmerivala.

Kralj Vilhelm, nazvuni obladavec, imal je na svojem dvoru tak nazvani ognjeni zvonec. S ovim zvoncem se je ob osmoj uri na večer svaki dan zvonilo i od tog hipa nije bilo slobodno više niti u peći niti na kometnu kuriti, niti pak sveću ili olenku u sobi ćgati.

Ali je zato potlam razkošnost prevzela mah, da se ćoviek i ima ćemu ćudit. Već kralj Heinrich III. u Francuzkoj nosil je na svojoj odeći 4000 riefiñ zlatih portah. Kralj Francuzki Ljudevit XIV. dal je turskemu poslaniku audienciju u odeći, koja je bila puna diamantov, a koštala je pet milijunah frankov — izvan toga su bili na istoj odeći gumbi, koje cienne na tri milijuna, a palaš i rukavice na dva milijuna. Maria Medicis je pri krstikah svojega sina imala na sebi opravu, na kojoj je bilo 32.000

Falinge i u jednom i u drugom.

Jedno malo hvalisanje je bilo bormes u tom, kak sam gosponu Molnaru Janđiju, koji je našeg sela vlastelj, i moj dragi kum, po redu pokazal, kak su lepo se uljudnjeli, sötve poslë palog dežija.

Odgovoril mi je nato: hja, lehko je na gosposhtinskoj zemlji sa svake fele dobrimi mašinami, sa srëdsvi, dobro sëtvu prirediti, ali naj bi negdo na mužkih zemljah pokušal takvu plodnost učiniti, kakvu gosposhtinske zemlje donasaju. Siromaškoga muža siromaška je i sreća.

Pokušal sam, da mu razložim protiv nost. Izpovëdal sam mu, da u istinu pri gospodčinskih zemljah imaju i tu dobru stran, da imaju dobro orudje za obdëlavanje zemlje, nu vu današnje doba si takvo orudje i manjši gazda vre more pribaviti, ako neškrtari ondë, gdë mu nije potrebno. Naprotuje gospodčinskih zemljah ona izmënica, da njim čovëk nezna uvëk za dobra vremena podati onaj posel, koj bi se imel obaviti tad, da neima nit toliko vozne, nit pak ručne sile, da bi moglo najzgodniše vrëme za sëtvu dočekati moglo, t. j. oranje, sijanje, pak i ženjanje, nego se more dëlo vršiti, kak već dojde, da jeden posel drugoga za petu grabi, da se nezakesni.

Rajši malo preokrušno oborje zemlju, ar drugačije nebi mogel svega zasijati za vreme na, i rajši se malo ranije začne žeti prvo silje, da ovak dok se dovrši posel, neizpada prezrelo zrnje iz klasja, zatim pak potlje ovakvog kišovitog vremena, gda drač u dva tri dana na pedanj zraste, ne more dosta, kopačah zmöci, da datlje, dok stim dovrši drač nebude mogel škoditi krumpiru, repi itd. Nasuprot manjši gospodar more onda orati, sëjati, kopati, onda kositi žeti, prašiti, gda mu je zemlja zato ravno u najprikladnešem stanju, ili joj račë zastjèva, ar ovo par mekot zemlje, što mu pod dëlo dospa za par danah može obedati. Po istini anda bi ravno tak moralo biti, da bi zemlja manjšega gospodara vekšu plodovitost morala dati, ako

podaju onoj zemlji, onoj sëtiv svigdar, kaj je treba.

Moj je kum medjutim dvoječ kima s glavom. Ta i oni se dosta briniju i trsiju, ne je pri njih falinga, da je njihova plodovitost menjša, nego gospodčinska.

Tad mu rečem, da se malo prošëćimo črez občinske zemlje, da mu budem pokazal, da se jedino s gospodarenjem sliva falinga da tak loše prirod imaju. Odputili smo se.

Anda gledite dragi kume, ove pšenice s vašimi svake fele falingami.

Kak vidite, od zirozelene do zatozelene, farbe svako vrstnom igraju, ovud-onud su, grmnate, te su se i polegle, onud dalje pušëne rëdke. Kak se to ima razložiti? Tako da ondë, gde je živo zelena, nagljojuća poleganju, ondë je više bilo gnoja, a ondë, gdë je redja žutkasta, bilo je manje gnoja. Grmnata je s punišeg zrnja proizašla, a onud, gdë je pustošna, tud je s proljetnog snëga spoda postavša voda otopljenjem ju nakvasila.

Naravski, da je sad ova pšenica ne-jednake zrëlosti, i dok je ravno naravski, da sa žetvom pričëkate, dok Vam i ona grmnata dozori, a za toga bude vam ostala vreala podkosom.

Proizvod bude malo i mëtovite pšenice, za koju neče mnogo dati trgovac, ar doista bude ju potrebno prořešatiti, i pri tom će se je mnogo izrešatati. A zatim gledite koliko je u njoj hrži! To bude vezia pred pšenicom zauzimalo mjesto, i dokle pšenica dozrije, tad bude vre vekši dël hrži izvreal izklasvoja. i što pak u klasovju zaostane, to bude posle mlačenja samo kvariločistoću pšenic pred očmi trgovca. Dočim, ako se ovo našeg družnog gospodara pod pšenicu jednako gnoj sa zrëlim dobro pridëljanim gnojem po svoj zemlji jednako porazdeljeno, ako najvekši dël së mena prořešati, ako se pobrini za odvodljive brazde, tad bude imal jednako lepo gustu sëtvu, vekši i lëpsi na svaki naćin više vrëdni prirod.

Pogledajmo der samo ondë! Čovëku se čim zdaleka da je repina sëtva, ali bi ipak zobna sëtva bila, samo da ju jako potlačuje, i nad nju se je popela divja repnica, buduć je gazda lanu poslë pšenice, i čem je onaj drač u njoj sëme sazrel. nij-povlačil sternišë, da povrcana divja repica izide, te u zimi pogine, sproletja pak uništi.

I sad bi još na njoj mogel pomoći meso, da bi požeti dal gore se podigavšu divju repicu, ali gdo bi se zakaj takvoga brigal, kaj ne? Ako pak mlatična mašina na drobno se složi te spusti na tenkom za repicu na zmes zrnje, onda se budemo mogli česati za vuhom!

(Konec drugiput.

VASUTI MENETREND CSAKTORNANYAN.

Indul	Napszaka	Ora	Perce	Gyora-posta-és vegyesvonat
Kanizsa felé	Reggel	4	44	gyorsv. postav.
"	Délben	11	39	"
"	Ejjel	10	07	"
Pragerhof felé	Reggel	6	22	"
"	Délután	4	15	"
"	Ejjel	1	17	gyorsv. vegyesv
Zágráb felé	Reggel	6	50	"
"	Délután	4	20	"
Varaszdig	Este	10	17	"
"	Délben	11	44	"
Egerszeg felé :	Reggel	5	05	"
"	Délután	4	30	"
Érkeztek				
Kanizsa felől	Reggel	6	14	postav.
"	Délután	4	01	"
"	Ejjel	1	14	gyorsv.
Pragerhof felől	Reggel	4	41	"
"	Délben	11	29	postav.
"	Ejjel	9	55	"
Zágráb felé	Reggel	4	31	vegyesv.
"	Délélött	11	17	"
"	Délután	3	59	"
"	Este	9	30	"
Egerszeg felől	Délélött	9	30	"
"	Este	9	40	"

NYILTÉR *

Egészselyem, mintázott Foulárdokat (mintegy 450 különböző (ajban) méterenként 85 krtól 3 ftrt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 ftrt 65 krig szállít — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240 féle dispositió és 2000 különböző szín s árnyalatban) szállít postabér és vámmentesen Henneberg G. (cs. kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

* E rovat alatt közlöttékert nem vállal felelősséget a Szerk

ODGOVORNI UREDNIK MARGITAI JOZSEF
Glavni surednik
GLÁD FERENCZ.

pravih biserah (perle) i 3000 diamantev. — Žena kralja špansolskoga Filipa II. imala je jednu opravu najviše dva kroat na sebi, a onda ju je prikazala kojoj svojoj sobarici. Najmanja vriednost takove oprave je bila 3 do 400 talira.

Kurfürst Maximilian pošlal je svojoj zaručnici, kčeri cesara Ferdinanda I. 1635 god. jedan ovratnik iz 300 perlah, od kojih je svaka perla vriedila 1000 forinti. — Poljski kralj Sigismund prikazal je godine 1606 takodjer svojoj zaručnici, jednoj auštrijanskoj princezi posudje za stol iz čistoga zlata; taca, na kojoj je to posudje stalo, bila je takaj iz zlata te je vagala 24 funta, a njezino dielo je koštalo 2500 f. | gde je sad vriednost zlata? — Kad su se ova dva vienčala, koštala je njihova oprava skupa do 700.000 talirah (talir po 2 for). —

A kaj bum dalje nabrajal ta razkošja? Dosta si moji čtevcu iz ovde najbrojenog budu mogli razliku najti med prastarim i starim pak današnjim vriemenom. Pri kraljevskih dvorih anda, polag ovoga, kak sem ovde napomenul, nit u najnovije vrieme nevlada tu razkošje, koje je vladalo u petnajstom i šestnajstom stoletju.

Akoproem ovo nije nikakva pripovest, ali sem vam zato ipak napisal, za da vidite razliku med prije i sad — jer i to je potrebno znati —

Em. Kollay.

LOTERIJA Buda 19-ga augusta 1893.
71 24 87 55 56

Cena žitka. — Gabona arak.

1 m.-mázsa. —	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	6.—	6.70
Zab	Zob	5.25	6 —
Rozs	Hrž	5 —	5.50
Kukoricza 6	Kuruza stari		
"	" novi	5	25
Árpa	Ječmen	5.25	5.75
Fehér bab	Grah beli	5	
Sárga "	" žuti	4	50
Vegyes "	" zmëšan	4	

Minden ember részére fontos új talál-
mány késégtelenül az

egyetemes folttisztító szappan
„a rózsával“

Használatban a világ legolcsóbb folttisztító szere, s egy házban sem hiányozzék. E folttisztító szer előnye a többi hasonló gyártmány fölött, hogy még kocsikenőcsöt, kátrányt, olajestéket és iszadmány foltokat, — általában minden foltot — eltávolít anélkül, hogy az néhány nap múlva ismét látható volna, — olcsó ára is (20 kr. drbja) bizonyára mindenkit arra fog indítani, hogy e szerrel ruháit, szőnyeget, bútoraszöveget stb. hosszu ideig tiszta és használható állapotban tartsa.

Kapható minden üsmertebb fűszer, rővidáru és vegyes kereskedésben. Csaktornány: Strahia Testvérek és Heinrich Miksa urak üzletében. Nagy-Kanizsán: Fesselhofer J.-nél. Ismét eladók részére nagybani elárúsításra — magas jutalék mellett — VÍSNYA SÁNDOR által, PÉCS. 863 1-10

Todor József
 vegyeskereskedésében
 850 6.- Csáktornyan
egy tanoncz
 a z o n n a l felvétetik.

PETÁNCZI SAVANYUVIZ

Magyarország legdusabb szénsavas Natron-Lithion tartalmu savanyuvize.

Ajánlva a bel és külföld számos orvosi tekintélyei által
bármí járvány ellen

A m. kir. magas miniszterium által első rangu gyógyvizek sorába felvétellett.

Kitüntetve a nagy arany érem és számtalan egyéb -ér mekkel: Budapesten, Szombathelyen, Pécselt, Bécsben Trieszben és Lüttichben.

Gazdag szénsavtartalma folytán a legkellemesebb üdítő savanyuviz, s azon különös előnnyel bír, hogy a bornak színét nem változtja és ízét kellemessé teszi.

Főraktár:

865 1-3

KRAMARITS VIKTOR

fűszer, csemege és ásványviz kereskedőnél
Perlakon.

Arjegyzekek és prospectusok kívánatra ingyen és bérmentve.

Ház föld és rét eladás.

Mura-Szt-Márián néhai Kohn Miksa-féle

LAKHÁZ

továbbá

szántóföld és rét

szabad kézből

azonnal eladó

esetleg

bérbe adandó.

Bővebb értesítéssel szolgál a tulajdonos:

Jfj. Neumann Miksa

866 1-3

Csáktornyan.

Pályázati hirdetmény.

Mura-szent-mártoni róm. kath. községi iskolánál

MÁSOD TANITÓI ÁLLÁSRA

folyó évi szeptember 15-ig pályázat hirdettetik, — évi fizetés 300 frt, szabad lakás és 5 öl tűzifa.— Kellően felszerelt kérvények a mondott napig alulirothoz küldendők.

864 1-1

KECSKÉS FERENCZ, ISKOLASZÉRI ELNÖK.

Osztr. vörös kereszt sorsjegyek.

Főnyeremény 15.000 frt.

Huzás szeptember 1-én.

Eredeti sorsjegyek készpénzfizetés mellett vagy részletfizetésre a legelőnyösebben.

Bank és váltó-üzlet

10/0-os magy. jelzalog sorsjegyek

Főnyeremény 50.000 frt.

Huzás szeptember 15-én.

Igérvény 1 frt 50 kr és bélyeg.

GRÜN WALD és SCHWARZ

VARAZSDON, BOLT UTCZA.

Budapesti bazilika sorsjegyek.

Főnyeremény 10.000 frt.

Huzás szeptember 1-én.

Eredeti sorsjegyek készpénz vagy részletfizetés mellett a legelőnyösebben.

IGÉRVÉNYEK

minden huzáshoz.

*

Tőzsdei ügyletek

közvetítetnek.

Osztrák hitel sorsjegyek.

Főnyeremény 150.000 frt.

Huzás szeptember 1-én.

Igérvény 4-50 frt és 50 kr. bélyeg

Vásárol és elad mindennemű érték-papirokat, u. m. sorsjegyeket, járadékokat, zálogleveket, részvények és kölcsönöket ugyszintén arany és ezüst pénzeket.

Kölcsön értékpapirokra teljes árfolyamértékgig.

Sorsjegyek eladása részletfizetésre.

Sorsolási veszteségek ellen való biztosítás.

Kisorsolandó értékek nyilvántartása.

Tudakozódásokra pontosan felelünk és minden megbízást a legmáltányosabban eszközölünk.